

Prof. Ing. František Freiberg, CSc.

Ústav řízení a ekonomiky podniku
FS – ČVUT v Praze

Oponentní posudek doktorské disertační práce

Ing. Jitky Zborkové

na téma

MODEL PODNIKOVÉHO ÚČETNICTVÍ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Potřeba udržitelného rozvoje ovlivňuje stále více chování podnikové sféry. Mezi hlavní příčiny patří rostoucí právní regulace a zpřísnování norem ochrany životního prostředí. Je zřejmé, že dosažení souladu chování podniků s principy udržitelného rozvoje nelze efektivně trvale zajistit jen normami a legislativními akty. Bude třeba dosáhnout stavu, kdy budou podniky samy hledat cesty k dosažení ekonomických cílů za plného vnímání odpovědnosti vůči životnímu prostředí a společnosti. Nezbytným předpokladem vytváření udržitelné hodnoty bude vybudování nových vztahů se všemi koaličními partnery podniku a pochopení, že udržitelný rozvoj podniku nemusí být v rozporu se zvyšováním hodnoty pro akcionáře a hodnoty pro ostatní koaliční partnery podniku.

a) Téma hodnocené práce je aktuální, výstižně charakterizuje podstatu a vývoj řízení udržitelného rozvoje na podnikové úrovni, přispívá k rozvoji nástrojů a metod měření a hodnocení podnikové udržitelnosti a specifikuje obecný koncepční rámec a metodický postup pro zavedení principů udržitelného rozvoje. Práce je po jazykové stránce dobře zpracovaná a má velmi slušnou formální úpravu. Řazení kapitol a uspořádání jejich obsahu je přehledné. Zpracování výsledků je podporováno využitím přehledných a ilustrativních obrázků, tabulek a grafů. V práci je uváděna celá řada praktických příkladů, které ilustrují zajímavé návrhy a přístupy k řízení udržitelného rozvoje.

b) Hodnocená práce přináší řadu poznatků, analýz a návrhů, které nezanedbatelně přispívají k rozvoji řízení udržitelného rozvoje na podnikové úrovni. V úvodu práce je podána výstižná charakteristika udržitelného rozvoje, specifikace pojmu udržitelného podniku, principů udržitelného podnikání a účetnictví udržitelného rozvoje. V další část je práce zaměřena na prezentaci a analýzu metod a nástrojů pro hodnocení udržitelného rozvoje a návrh modelu podnikového účetnictví udržitelného rozvoje pro měření a hodnocení podnikové výkonnosti na bázi integrace ekonomických, environmentálních a sociálních aspektů.

Integrální součástí návrhu modelu je postup verifikace modelu a vytvoření metodického postupu implementace modelu podnikového účetnictví udržitelného rozvoje pro podnikovou praxi. Jsou identifikovány základní parametry koncepčního rámce modelu, popsány možné rámce pro strategii implementace modelu, diskutován výběr vhodných ukazatelů pro jednotlivé pilíře udržitelného rozvoje a analyzován způsob hodnocení podniku v souladu s principy udržitelnosti.

Autorka též zmiňuje teoretické problémy související s implementací nástrojů umožňující podnikání v souladu s principy udržitelného rozvoje, dále se zabývá způsoby zahrnutí udržitelnosti do účetních výkazů a oceňováním, vykazováním a reportováním udržitelnosti. V práci jsou popsány jednotlivé formy nefinančního reportingu a rozebrány jejich vzájemné souvislosti a odlišnosti.

c) Hlavním cílem disertační práce je přispět k řešení teoretických problémů řízení udržitelného rozvoje. Autorka řeší tento cíl návrhem modelu podnikového účetnictví udržitelného rozvoje a vytvořením metodiky implementace modelu účetnictví udržitelného rozvoje do podnikové praxe. Tuto cestu řešení završuje verifikací modelu a metodiky jeho implementace. Jedná se o ambiciózní cíle, které směřují k řešení současných problémů v oblasti řízení udržitelného rozvoje. Nejsem si však zcela jist, zda jsou v práci cíle vždy důsledně plněny. Vystává otázka, zda a do jaké míry jsou v práci řešeny teoretické problémy, zda se podařilo důsledně verifikovat model apod. V zásadě lze konstatovat, že cíle práce byly splněny v požadovaném rozsahu.

d) V práci nejsou formulovány hypotézy, což lze vzhledem k cílům práce akceptovat. Přesto bych považoval za užitečné, pokud by autorka práce během obhajoby odklon od formulace a testování hypotéz zdůvodnila.

e) V disertační práci je aplikována řada metod vědecké práce, jako jsou např. empirické metody (pozorování, měření, klasifikace), abstrakce, indukce, dedukce, zobecnění, třídění, analýza, syntéza, systémový přístup. V neposlední řadě lze zmínit metodu komparace, analogie a modelování. Celé zpracování práce je založeno na bohaté rešerši odborných literárních zdrojů. Práce je zpracována dobře nejen po odborné, ale i po stránce pedagogické, vykládá přehledně a srozumitelně jednotlivé pojmy a pojetí a obsahuje celou řadu ilustrativních příkladů. Autorka prokázala samostatný specifický přístup k vědeckému bádání.

f) Publikační aktivity autorky disertační práce převyšují rozsahem i kvalitou běžnou úroveň disertačních prací. Jejich zaměření je zcela v souladu s obsahem a kvalitou hodnocené práce.

g) V práci se lze setkat s určitými přístupy, názory a závěry, které by bylo vhodné osvětlit během obhajoby doktorské práce. Autorka např. uvádí, že jeden z hlavních problémů představuje způsob využití, interpretace a mezinárodní komparace různých metrik, ukazatelů, indikátorů a indexů udržitelného rozvoje, v práci však nejsou tyto problémy dostatečně komentovány a analyzovány, chybí rovněž ucelený názor, jak problémy řešit. Autorka se dále zmiňuje, že nefinanční reporting zpráv o udržitelném rozvoji by měl mít jednoznačnou strukturu a obsah, avšak i v tomto případě chybí ucelený názor, jak situaci řešit. Dále bych považoval za vhodné, pokud by se autorka během obhajoby vyjádřila k pojmu udržitelné finance, interpretovala vztah tradiční a behaviorální teorie k udržitelnosti, vysvětlila některé pojmy uváděné v rozvaze, jako např. kapitálová struktura ve vztahu k vlastnictví, podnikatelská činnost apod. V etapě postupu implementace a realizace modelu autorka zmiňuje potřebu vymezení aspektů a kritérií pro měření environmentálních a sociálních cílů.

Také v tomto případě jsou uváděné metriky prezentovány velmi obecně. Poslední připomínka se týká verifikace modelu podnikového účetnictví udržitelného rozvoje pomocí případové studie ve společnosti Skanska, a.s. Případová studie je sice strukturována v souladu se strukturou navrženého modelu podnikového účetnictví udržitelného rozvoje. Obsah případové studie se však významně odchyluje od obsahu navrženého modelu, respektive od dílčích úkolů modelu. Je zřejmé, že byla autorka omezena při tvorbě případové studie šíří a strukturou dat poskytnutých společností Skanska, očekával bych však, že se k tomuto nesouladu vysloví, případně navrhne kroky a opatření které povedou k vyššímu naplnění požadavků modelu a zdokonalení řízení udržitelného rozvoje společnosti Skanska.

h) Protože, obsah práce splňuje požadavky kladené na doktorskou disertační práci (dle zákona č. 111/1998 Sb. § 47), samotná práce je kvalitní a autorka zde prokázala potřebné znalosti v daném oboru a schopnost vědecky pracovat, což dokazuje mj. i prezentovaná publikační činnost, hodnotím tuto doktorskou práci kladně a **doporučuji tuto doktorskou práci k obhajobě**. V případě úspěšné obhajoby navrhuji, aby byl Ing. J. Zborkové udělen titul **doktor (PhD.)** v oboru Podniková ekonomika a management.

V Praze dne 26.9.2013

Prof. Ing. František Freiberg, CSc.